

# Oslo SVs årsmøte på 1-2-3!

*Dette heftet inneholder informasjon til deg som skal være delegat på årsmøtet til Oslo SV. Her finner du praktisk informasjon, informasjon om de politiske prosessene, tips og triks til hvordan du kan ta ordet og skrive gode innlegg og mye mer.*

*Dette skal være et oppdatert verktøy til våre årsmøter, så vi ønsker alltid velkommen tilbakemeldinger på hva som mangler eller bør endres av informasjon i denne blekka.*

## Innholdsfortegnelse

1. Hva er årsmøtet?
2. Saker på årsmøtet
3. Forberedelser til årsmøtet
4. Hvordan ta ordet?
5. Delegatskilt, inntegning og votering
6. Ledelse av delegasjonen
7. Trygge møteplasser
8. Organer og personer i Oslo SV
9. Forkortelser

## Del 1: Hva er årsmøtet?

Oslo SV er SVs største fylkeslag med rundt 3.500 medlemmer. Oslo SV har 16 lokallag fordelt på de 15 bydelene, samt et studentlag. SV ble tredje største parti ved stortingsvalget i 2021 og fjerde størst ved sist kommunevalg i 2023. Oslo SV har tre representanter på Stortinget, seks representanter i bystyret og 29 folkevalgte representanter fordelt på alle de femten bydelsutvalgene i Oslo.

Årsmøtet er Oslo SVs øverste organ og arrangeres hver vår med delegasjoner fra alle lokallag, fra fylkesstyret, Sosialistisk ungdom, SVs byråder, bystyregruppen og stortingsgruppen. Årsmøtet vedtar uttalelser, politisk program, strategier og legger føringer for partiets arbeid gjennom året. Også medlemmer til fylkesstyret, delegasjoner og nominasjonskomité velges her.

### Delegatrollen

For å ha stemmerett på årsmøtet må du være delegat. Delegatene velges av lokallagene på årsmøtet til lokallagene. Lokallagene velger til sammen 150 delegater og like mange vararepresentanter til årsmøtet. Delegatene og varadelegatene velges av årsmøtet i lokallagene. Disse fordeles proporsjonalt mellom lagene etter antallet medlemmer i lokallagene ved starten av året.

Delegatene må forberede seg ved å lese sakspapirene og gjøre seg opp en mening om sakene som skal behandles. Som delegat har du både tale-, forslags- og stemmerett. Du kan altså både snakke for og mot forslag som er fremmet, i tillegg til at du kan fremme forslag selv. Og så er det viktig at du gjør deg opp en mening om de forslagene det skal votes over.

Årsmøtet er åpent for alle øvrige medlemmer med tale- og forslagsrett. Medlemmer som ikke er valgt som representant til årsmøtet får automatisk stemmerett dersom vedkommendes lokallag ikke har fylt opp delegasjonen sin på årsmøtet.

For å ha stemmerett må du:

- a) ha betalt kontingent for foregående medlemsår, eller
- b) ha betalt kontingent senest 3 uker før årsmøtet, og
- c) ha vært medlem i fylkeslaget i minst 3 uker før årsmøtet.

Faste medlemmer av fylkesstyret og bystyret, stortingsrepresentanter fra Oslo og eventuelle byråder og statsråder som er medlem av Oslo SV har fulle rettigheter på Oslo SVs årsmøte. Oslo Sosialistisk Ungdom deltar med ti representanter, med fulle rettigheter.

*Les mer om hvordan du kan forberede deg årsmøtet på side 3.*

## **Del 2: Saker på årsmøtet**

På årsmøtet skal det gjennomgås en rekke saker, både politiske og organisatoriske. Her finner du en oversikt over hvilke saker som behandles og hva slags type innhold de har. Endelige sakspapirer til årsmøtet legges ut på nett og sendes til delegater 1 uke før årsmøtet.

### **Konstituering**

Denne saken behandles alltid først på årsmøtet. Her bestemmes det hvem skal lede og gjennomføre årsmøtet og på hvilken måte.

### **Forretningsorden**

Forretningsorden er reglementet for hvordan debatten på årsmøtet skal organiseres, slik at alle spiller etter samme spilleregler. Årsmøtet kan foreslå endringer til forretningsorden underveis i møtet, dersom man ønsker å f.eks. endre frister eller taletiden på debattinnlegg.

### **Dagsorden**

Dagsorden er sakslisten og programmet for årsmøtet.

### **Vedtekter**

Oslo SV har - som andre organisasjoner - en rekke styringsdokumenter. Disse dokumentene sier noe om hvordan organisasjonen skal driftes. Vedtektene er et slikt dokument. Vedtektene er «lovene og reglene» til organisasjonen, som medlemmene har bestemt. SV sentralt har vedtekter som er vedtatt av SVs Landsmøte. Disse må Oslo SV følge. I tillegg til de sentrale vedtektene har Oslo SV vedtatt sine egne tilleggsvedtekter som bare gjelder for Oslo SV.

[Les SVs sentrale vedtekter og Oslo SVs tilleggsvedtekter her.](#)

### **Arbeids- og organisasjonsplan**

Ett av de andre viktige styringsdokumentene er arbeids- og organisasjonsplanen. Den inneholder alt det Oslo SV ønsker å få til det kommende året. Dersom man ønsker at Oslo SV skal gjennomføre noen konkrete satsinger, må dette komme inn i denne planen. Det er fylkesstyret sin jobb å sikre at punktene og målene i planen blir nådd.

### **Valg**

Oslo SV er en demokratisk organisasjon som har en rekke tillitsvalgte i forskjellige roller. På årsmøtet skal nytt fylkesstyre velges, men det er ikke alltid alle er på valg. Vanligvis velges

fylkesstyremedlemmene for to år av gangen, slik at man ikke erstatter hele fylkesstyret samtidig. Dette sikrer kontinuitet. Det er valgkomiteen som gjennomfører intervjuer og kommer med forslag til nytt fylkesstyre i forkant av årsmøtet.

### **Budsjett og regnskap**

På årsmøtet har vi to økonomisaker: Budsjett og regnskap. Budsjettsaken sier noe om hvordan vi skal bruke pengene det kommende året, mens regnskapssaken forteller hva vi har brukt penger på det foregående året. Det er vanlig å legge opp til at man bruker mindre penger årene det ikke er valgkamp, og bruker litt ekstra penger de årene det er valgkamp. Husk at hvis man ønsker å gjennomføre store prosjekter bør det også følge midler med. Så hvis du ønsker å gjennomføre noe i arbeids- og organisasjonsplanen kan det være lurt å se om det er nok penger til å gjennomføre det i budsjettet. Under regnskap kan man stille spørsmål om hva og hvorfor man har brukt penger på innenfor ulike budsjettposter.

### **Uttalelse**

Uttalelser er en politisk uttalelse som forteller og supplerer hva Oslo SVs politikk på et område er. Man kan skrive uttalelser om både nasjonale og lokale saker, og ofte brukes uttalelsene som et verktøy for at folkevalgte skal vite hva Oslo SVs standpunkt i en sak er. Uttalelser kan også sendes til aviser eller til Landsstyret eller Landsmøtet til SV, slik at det blir nasjonal vedtatt politikk.

### **Beretninger**

Beretninger er orienteringer om hva som har blitt gjort det siste året innenfor ulike felt. De som må skrive beretning til årsmøtet er: Fylkesstyret, bystyret, byrådene og de innvalgte stortingsrepresentantene fra Oslo. I denne saken har man mulighet til å stille spørsmål til de som har skrevet beretning om ting som har eller ikke har blitt gjort.

## **Del 3: Forberedelser til årsmøtet**

Oslo SVs årsmøte er kan være både overveldende og forvirrende for delegater. For å kunne følge med og delta i debatten – og ikke minst være trygg på hva du skal stemme – er det viktig å komme så forberedt som mulig.

### **Formøter**

Formøte er møter delegatene har i forkant av årsmøtet, der man får skolering om årsmøtet, god møtekultur og får svar på spørsmål tilknyttet sakspapirene. Formålet med formøtene er at alle får et like godt utgangspunkt til å være delaktig i debatten og diskusjonene på årsmøtet - og særlig for de aller ferskeste delegatene. Årsmøtet skal være en inkluderende arena der vi tolker hverandre i beste mening og behandler hverandre med respekt.

Formøtene foregår i to runder: Et digitalt formøte for nye delegater. Her lærer du litt om hva årsmøtet er, hvilke saker som skal behandles og du får svar på ting du måtte lure på. Den andre runden med formøter er den første halvtimen på årsmøtet. Her har vi kjønnsdelte formøter, der vi fokuserer på møte- og debattkultur og hersketeknikker.

Vi oppfordrer alle nye delegater til å prioritere å delta på alle formøter, da vil man kunne komme så godt forberedt som mulig til årsmøtet.

### **Frister frem mot årsmøtet**

Det er SVs nasjonale vedtekter og Oslo SVs forretningsorden som avgjør når de ulike fristene før årsmøtet er. Å være kjent med fristene frem mot årsmøtet er svært nyttig dersom man ønsker å komme godt forberedt.

Da årsmøtets dato endrer seg fra år til år, så finnes det ikke spesifikke datoer for når fristene er. Derfor opererer de aller fleste organisasjoner med antall uker i forkant av årsmøtet. Her er en oppsummering av frister som er vedtatt gjennom vedtekter og forretningsorden:

- Utsendelse av innkalling til årsmøtet: **30 dager før årsmøtet**
- Frist for å sende endringsforslag til Oslo SVs vedtekter: **6 uker før årsmøtet**
- Frist for å melde inn saker til årsmøtet: **3 uker før årsmøtet**
- FS innstiller på alle innkomne saker: **Torsdagen 3 uker og 2 dager før årsmøtet**
- Frist for å sende ut innkalling med dagsorden: **Lørdagen 1 uke før årsmøtet**
- Frist for endringsforslag til alle andre saker: **Tirsdagen 4 virkedager før årsmøtet**
- Redaksjonskomiteens innstilling sendes ut: **Lørdagskveld, på årsmøtet første dag**

Det oppfordres til at lokallagene har delegasjonsmøte i forkant av årsmøtet, der man går gjennom sakslista og sakspapirene i lag, slik at hele delegasjonen kan stille forberedt. Dette er av særlig hensyn til de aller nyeste delegatene, selv om disse også kan delta på formøte.

### **Endringsforslag**

I tillegg til sakspapirene er endringsforslag en viktig del av årsmøtet. For å stille godt forberedt til debatten bør man vite litt om hva endringsforslag er og hvordan man forholder seg til dem. Alle medlemmer av Oslo SV kan sende inn endringsforslag til årsmøtet, men det er kun delegatene som kan votere over dem.

Dersom man ønsker å endre en sak eller et dokument i et møte kan dette gjøres ved å sende inn endringsforslag. I Oslo SV har vi et eget digitalt skjema som fylles ut når man skal sende inn endringsforslag, slik at det blir enkelt for delegatene å få med seg hva slags type endring du ønsker å gjøre og hvor i dokumentet endringen er.

Reglene for når og hvem som kan sende inn endringsforslag er styrt gjennom forretningsorden. Forretningsorden er Oslo SVs reglement for hvordan debatten på årsmøtet skal organiseres, slik at alle spiller etter samme spilleregler. Disse vedtas helt i starten av årsmøtet. I Oslo SV er det vanlig at endringsforslag sendes inn i forkant av møtet. I forretningsorden står det følgende:

#### § 4.4 Forslag

Frist for å fremme endringsforslag til vedtektene er 6 uker før årsmøtet. Frist for å fremme forslag til saker, inkl. uttalelser, til årsmøtet er 3 uker før møtestart.

Endringsforslag til alle saker skal fremsettes skriftlig via dette skjemaet innen fire dager før møtestart. Innleverte forslag legges ut på nett og sendes ut på e-post til innmeldte delegater før møtet. Endringsforslag må merkes med saksnummer, linjenummer og forslagsstiller. Strykningsforslag bør gjengi tekst som foreslås strøket.

Redaksjonskomiteen innstiller på alle innkomne endringsforslag, og kan fremme eventuelle redaksjonelle endringsforslag.

Forslag som trekkes under debatten kan opprettholdes av delegater på møtet. Forslag kan ikke trekkes etter strek er satt

Fordelen med å sende inn endringsforslag på forhånd er at alle delegatene vil motta endringsforslagene digitalt før årsmøtet. Dermed kan alle delegatene lese over endringene som er sendt inn, følge med på hvilke endringsforslag det snakkes om i debatten og ta stilling til hva de mener om dem. Vi oppfordrer alle til å sende inn endringsforslag på forhånd, slik at årsmøtet blir enklere for alle.

Før og under årsmøtet har man et veiledende organ som heter Redaksjonskomiteen, som vil være til hjelp når du skal ta stilling til endringsforslagene. Redaksjonskomiteen vil gå gjennom alle endringsforslagene for å gi veiledende innstillinger og skrive omforente endringsforslag (kjent som RED-forslag).

*Mer om hvordan man stemmer over endringsforslag kan man lese på side 10.*

Noen begreper man vil støte på når du skal ta stilling til endringsforslag:

- **Innstilling:** En innstilling er et anbefalt forslag til hva en skal stemme i en sak. Man sier at et endringsforslag innstilles vedtatt eller innstilles avvist.
- **RED-forslag:** Et redigert endringsforslag. Det er kun redaksjonskomiteen som kan lage slike redigerte endringsforslag. Dette gjøres hvis komiteen ser det som hensiktsmessig å for eksempel flette sammen to ulike forslag som går på det samme eller at det kommer frem noe i debatten som gjør at ting må endres på.
- **Helhetlig endringsforslag:** Noen ganger hender det at noen er uenig i hele innholdet i en resolusjon eller et sakspapir eller bare rett og slett synes teksten ikke er god nok. Da kan man foreslå et helhetlig endringsforslag. Da kan man foreslå en helt ny tekst til sakspapiret. Det oppfordres til å heller sende inn flere endringsforslag enn et helhetlig forslag, da det er mer sannsynlig å få vedtatt den foreslåtte politikken når folk kan ta stilling til ulike deler enn å måtte være enig i alt i en helhetlig endring.

### Pakkeliste til årsmøtet

Husk at årsmøtet varer to lange dager og det er mye som skjer. Noen ganger blir man så opphengt i sakspapirene at man glemmer å ta med seg praktiske ting. Frykt ikke! Her kommer en kort og grei oversikt over det viktigste du bør ha med:

- Komfortabelt og varmt tøy å sitte i.
- Bærbar data, strømkabel og mobillader – vi printer ikke ut sakspapirer!
- Skrivesaker og en notatbok.
- Vannflaske - så du holder deg hydrert!
- En sjokoladeplate eller andre søtsaker for å holde blodsukkeret oppe.
- Strikketøy eller en sudoku for de som trenger underholdning mellom slagene.

## Del 4: Hvordan ta ordet?

Når årsmøtet smeller i gang er det mange som vil si mye om alt. Det viktigste på årsmøtet er at alle perspektiver i en debatt løftes frem, slik at delegatene kan ta informative valg når de skal votere over saker og endringsforslag.

### Kjøreregler i debatten

Det skal være trivelig å være aktiv i Oslo SV og være deltaker på årsmøtet. Vi skal ikke slite hverandre ut eller bryte hverandre ned – vi skal respektere hverandres tid og meninger.

1. **Tolk hverandre i beste mening.** Delegater på årsmøtet er ikke profesjonelle politikere og det er ikke alltid like lett å formulere seg når man står på talerstolen. Alle som er på årsmøtet, ønsker den beste politikken for Oslo SV – og det er lov å være uenige om veien dit.
2. **Ikke snakk nedsettende om andre.** Man kan bli engasjert i debatten og på talerstolen, men vi skal under ingen omstendigheter snakke nedsettende om delegater, enkeltpersoner eller grupper i og utenfor organisasjonen. Er man uenig i en prosess eller hvordan en oppgave har blitt løst bør man heller snakke opp egne forslag til tiltak for veien fremover.
3. **Ikke bruk hersketeknikker.** Hersketeknikker er debatteknikker som brukes for å få en annen debattant til å fremstå som dårlig, dum eller uvitende. På SVs arrangementer er hersketeknikker ikke greit å bruke. Du kan lære mer om hersketeknikker på side 13. eller på formøtet i forkant av Oslo SVs årsmøte.
4. **Sjekk før du antar.** Selv om man etterstreber å lage så gode sakspapirer og endringsforslag som mulig, så kan perspektiver eller informasjon glippe. Er du usikker på hvordan noe har blitt til, hvorfor noen har gjort som de har gjort eller hvorfor noe er formulert på en viss måte - så spør på forhånd! Ved å spørre de som har ansvar for en sak, felt eller et forslag sparer vi mer tid til de gode debattene.
5. **Respekter taletiden.** Ofte kan taletiden føles litt for kort eller så må taletiden kortes ned fordi det er en lang talerliste til debatten. Før du skriver innlegget ditt bør du sjekke hvor lang taletid du har (dette finner du i forretningsorden!), slik at du kan tilpasse det til tiden. Da slipper du å krangle med ordstyrerbordet på talerstolen!
6. **Ikke gjenta argumenter unødig.** Ofte finnes det mange gode argumenter for eller imot en sak. For å sikre at vi har tid til at alle argumentene som komme frem i debatten er det viktig at man ikke unødig bruker tid på at de samme argumentene blir

sagt om igjen og om igjen fra talerstolen. Har noe du ville si allerede blitt sagt? Da kan du stryke deg fra talerlisten, så får andre i salen tid til å snakke for andre argumenter.

### Måter å ta ordet på

For å kunne sikre en god debatt der alle perspektiver kommer frem, har vi ulike måter å tegne seg til debatten på, avhengig av hva du ønsker og si og til hvem. Alle regler tilknyttet taletid styres av forretningsordenen.

- **Innlegg:** Et innlegg er den vanlige måten å ta ordet på til en debatt. Dette er et innlegg som er uavhengige av andre innlegg og er også den inntegningen der du får mest tid til å prate. Et ordinært innlegg til debatten gis oftest to minutter taletid. I debatter der det forventes at mange tar ordet har man begrenset antall inntegninger til debatt, også kalt første- og andregangsinnlegg.
- **Replikk:** Replikker brukes for å vise uenighet til et innlegg fra talerstolen. Dersom man tar replikk til et innlegg får man komme rett opp til talerstolen etter innlegget, men man får noe kortere tid til å snakke. Dette bruker man for å kunne umiddelbart belyse uenighet om en sak, slik at en ikke må plassere seg nederst på talerlisten for å snakke om et innlegg som var tidlig i debatten. Replikker skal kun brukes ved uenighet, og ikke som en mulighet for å legge til flere argumenter for den som har holdt innlegget. En replikk gis oftest ett minutt taletid og det gis adgang til to replikker per innlegg.
- **Svarreplik:** Dersom du har holdt et innlegg og noen tar replikk på deg, skal du få mulighet til å svare for deg. Man må ikke benytte seg av svarreplikken sin, men det er ofte nyttig om den som holdt det opprinnelige innlegget sier noe om hva de tenker om uenigheten til den som tok replikk – og om man er uenig eller ikke. Svarreplikker gis oftest ett minutt taletid.
- **Saksopplysning:** Dersom det er tydelig forvirring over en sak eller feilaktig informasjon på talerstolen kan man tegne seg til saksopplysning. Da får man kort muligheten til å gi en saksopplysning til debatten, slik at man ikke bruker tid på å diskutere noe feilaktig.
- **Til dagsorden:** Noen ganger går ikke tidskjemaet til årsmøtet helt etter planen. Da kan det være nyttig å gjøre endringer i dagsorden, for eksempel å flytte en sak fra lørdag til søndag eller visa versa. Da kan man tegne seg til dagsorden for å foreslå et slikt forslag.
- **Til forretningsordenen:** Dersom man ser at man bør gjøre endringer i forretningsordenen for å spare tid eller gi mer tid til debatt, kan man tegne seg til forretningsordenen for å komme med et slikt forslag. Les om hva forretningsordenen er på side 2.

### Å skrive et innlegg til debatten

Dersom du har et endringsforslag du vil argumentere for eller bestemt deg for å si noe i debatten er det veldig nyttig å skrive og øve på innlegget ditt på forhånd. Da får du brukt den korte tiden du har best mulig, og du får formidlet budskapet ditt mye bedre enn om det gjøres på sparket.

Dersom du er i en delegasjon eller en gruppe som har sendt inn mange endringsforslag, så oppfordrer vi dere til å fordele innlegg til debatten utover i delegasjonen eller gruppa, slik at alle får muligheten til å prøve seg på talerstolen. Det er også en fordel å lese over hverandres

innlegg og kanskje til og med øve for hverandre, slik at man kan få gode innspill og bli tryggere på innlegget sitt.

Her kommer noen tips til hvordan du bør bygge opp og skrive et innlegg:

1. **Start med å fortelle hvilke endringsforslag du vil snakke om.** Dette gjør det veldig mye enklere for de i salen å vite hva du snakker om og hvordan de bør ta stilling til det. Alle endringsforslag blir nummerert og sendt ut på forhånd. Start gjerne innlegget med for eksempel "*Jeg vil snakke om endringsforslag 57, 60 og 62*". Det er mulig å snakke om ett eller flere endringsforslag i ett innlegg.
2. **Fortell hvorfor saken er viktig.** En del av det å ta ordet til debatten handler om å overbevise de i salen. Da bør du si noe om hvorfor du velger å prioritere å snakke om akkurat denne saken – og hvorfor de også bør bry seg! Dette bidrar til å gjøre debattinnlegget ditt mer personlig og det er enklere for folk å følge med på resonnetet ditt.
3. **Alle gode ting er tre!** Har du mye du vil si er det lett for at innlegget blir rotete, overveldende og lett å falle fra. Ett hett tips fra politisk debattskolering er at hjernen husker best i triplerter. Prioriter de tre argumentene du synes er best, og presenter dem på rekke og rad med underbyggende argumenter. Da blir det enklere for folk å følge med på det du sier.
4. **Bruk enkelt språk.** Når man er i en organisasjon lenge og henger med organisasjonsfolk støtt og stadig, kan man glemme bort at ikke alle lever i samme bobla. Stammespråk er lite inkluderende for de ferskeste delegatene. Derfor oppfordrer vi alle som bruker fagspråk eller snakker om prosesser som er lite kjent, til å ta et kort øyeblikk i innlegget ditt til å forklare disse. Da henger alle med i debatten og alle kan ta stilling til sakene som blir debattert og skal votes over.

**Obs!** Husk å tilpasse innlegget ditt etter hvor mye taletid som er satt i forretningsorden. Hvis du tar tiden mens du øver på innlegget ditt, blir det mye enklere å vite hvor lang tid du bruker på å si det du har skrevet.

**Obs! Obs!** Husk at ordstyrerbordet kan kutte taletiden dersom talerlista blir for lang. Da er det også nyttig å ha øvd og være godt kjent med innlegget ditt, slik at du enkelt kan kutte deler av innlegget hvis det blir nødvendig. Da er det viktig at du vet hvilke argumenter som er viktigst at du får med i innlegget og hvilke argumenter som ikke allerede har blitt nevnt i debatten.

## Del 5: Delegatskilt, inntegning og votering

Under årsmøtet er det viktig å alltid vite hvor mange stemmeberettigede man er. Dette er fordi man alltid må vite hva som utgjør flertallet i salen. Derfor må man alltid gi beskjed dersom man forlater årsmøtesalen for en periode. Dette gjør du enkelt og greit ved å gå til skranken ved inngangen til årsmøtesalen og leverer fra deg delegatskiltet. Da kan sekretariatet, ordstyrerne og tellekorpset hele tiden være oppdatert på hvor mange mennesker som er i salen.

Dersom du blir syk eller må dra fra årsmøtet kan du søke permisjon. Dette gjør du ved å sende en henvendelse til ordstyrerbordet. Permisjonssøknaden godkjennes av årsmøtet.



### **Tegne seg til debatt**

Du tegner deg til debatt ved å rekke delegat skiltet ditt i været til du har fått et bekreftende nikk eller hører delegatnummeret ditt oppløst av ordstyrerne. I noen tilfeller er det skriftlig inntegning. Dette vil ordstyrerne opplyse om.

### **Stemme med delegatskilt**

Også votering skjer ved å bruk av delegatskilt. Når du skal stemme skal du rekke skiltet du har fått utdelt høyt opp i været slik at det er godt synlig for ordstyrerbordet og de som skal telle stemmer. Du skal holde armen din slik til du får beskjed om å ta den ned.

### **Votering av regnskap og beretninger**

Saker som regnskap og beretninger skiller seg ut fra de andre sakene på sakslista, da det ikke er mulig å komme med endringsforslag til disse. Under debatten kan man stille spørsmål til disse sakene og få svar fra de som står ansvarlige, men ikke foreslå inn endringer.

Derfor stemmer man over hvorvidt man ønsker å ta disse sakene til orientering eller ikke. Da tar ordstyrerbordet som utgangspunkt at sakene tas til orientering, og dersom noen er uenige, må de vise dette ved å stemme mot ved å heve delegatskiltet sitt i været. Det er svært uvanlig at en orienteringssak får flertall for å ikke blir tatt til orientering på et årsmøte.

### **Votering ved valg**

Når man voterer ved personvalg er det hemmelig valg. Da vil man få utdelt stemmeark til voteringen. Ordstyrerne vil gi klar beskjed om hvordan en slik votering vil gjennomføres, og tellekorpsset vil stå klare til disposisjon ved usikkerhet.

### **Opprettholdelse av endringsforslag**

På årsmøtet kommer det ofte mange endringsforslag. For å unngå å måtte stemme over hvert enkelt endringsforslag, så er det opp til delegatene å sørge for hvilke endringsforslag som skal voteres over ved å opprettholde forslag.

Under årsmøtet tar man utgangspunkt i at redaksjonskomiteen har kjent på stemningen i debatten og har gitt innstillinger som korrekt reflekterer holdningene til årsmøtet. Redaksjonskomiteen vil jobbe seg gjennom alle endringsforslagene lørdags kveld etter debatten og innstille på disse. Etter dette sendes endringsforslagene med innstillinger ut til delegatene (ofte sent på kvelden). Neste morgen må delegatene gå gjennom endringsforslagene (og kanskje særlig de som er viktigst for deg som delegat) for å se hva innstillingen til forslagene du bryr deg mest om har blitt. Dersom redaksjonskomiteen har innstilt å avvise et endringsforslag du ønsker at skal inn, eller innstilt å vedta et forslag du synes ikke bør vedtas, da må du be om å opprettholde endringsforslaget.

Opprettholdelse av endringsforslag skjer gjennom et eget skjema, der man sender inn hvilke endringsforslag en ønsker å opprettholde, slik at disse kan aktivt voteres over under årsmøtet. Link til skjemaet sendes ut sammen med redaksjonskomiteens innstilling.

### Votering av endringsforslag

Når man skal stemme over endringsforslag er det en viktig ting å huske: Man skal stemme for eller imot **innstillingen** – ikke om man er for eller imot forslaget!

Dette betyr altså; dersom redaksjonskomiteen har innstilt et endringsforslag som avvist, og du ikke ønsker å vedta endringsforslaget – da må du stemme for. Dersom redaksjonskomiteen har innstilt et endringsforslag som avvist, men du ønsker å vedta endringsforslaget – da må du stemme mot. Kort oppsummert skal man stemme over om man er enig eller uenig med redaksjonskomiteen.

Om det er flere forslag på samme sted i et dokument og som omhandler det samme, må man bli enige om hvilket endringsforslag man liker best. Da setter man forslagene opp mot hverandre. Ofte har redaksjonskomiteen tatt stilling til slike endringsforslag ved å skrive for eksempel: “Forslag B avvises til fordel for Forslag A” og “Forslag A innstilles vedtatt”. Her også må man stemme over om man er enig eller uenig med redaksjonskomiteens innstilling. Dersom du i dette tilfellet liker Forslag B bedre enn Forslag A, må du stemme mot redaksjonskomiteens innstilling.

Husk at jo mer forbered du kommer til voteringene – altså om du har rukket å lese over endringsforslagene og tatt stilling til dem – desto enklere vil voteringen være. Lytt til debatten og gjør deg opp meninger om endringsforslagene underveis. Da sparer du masse tid!

#### Ordstyrer-lingo!

Det er ikke alltid enkelt å forstå stammespråket til ordstyrer. Her kommer noen ord og begreper som er nyttig å kunne, slik at du enkelt kan følge med på det ordstyrer sier.

Lingo for debatten:

- **Å sette strek:** Når talelisten er lang, og den avsatte tiden er kort, er det vanlig at ordstyrer setter strek. Dette betyr at man stopper adgangen til å tegne seg til innlegg på talelisten (men man kan fremdeles ta replikk!), samt å sende inn endringsforslag. Ordstyrer sier ifra minst en taler i forkant av at strek settes. Dersom du ønsker å ta ordet må du tegne deg til debatten i løpet av innlegget.
- **Klubbing:** Når noen snakker for over tiden de har fått tildelt for innlegget eller replikken sin, vil ordstyrer berde slå med klubbe frem til vedkommende slutter å snakke.

Lingo for votering:

Når det er votering må man holde tunga rett i munn og følge godt med, slik at man ikke stemmer feil. Noen begreper man må kunne er:

- **Innstilling:** En innstilling er et anbefalt forslag til hva en skal stemme i en sak. Man sier at et endringsforslag innstilles vedtatt eller innstilles avvist.
- **Legge til grunn:** Når man legger et endringsforslag til grunn, betyr det at man tar utgangspunkt i at innstillingen til endringsforslaget er det som er ønsket vedtak.
- **Avgi stemmetegn:** Hold opp frem delegatskiltet for å stemme. Å avgi stemmetegn betyr altså at man stemmer for eller mot noe.

- **Et forslag faller:** Et forslag blir ikke vedtatt.
- **Stemme blankt/avholdende:** Dersom du er usikker på hva du mener om en sak, er det mulig å stemme avholdende eller blankt – du tar ikke side i saken.
- **Kontra:** Når man stemmer for hånd, er det ikke alltid lett å se flertallet. Da ber ordstyrerne om en “kontra”, som betyr at alle som ikke viste stemmetegn gjør det, mens de som stemte tar ned stemmeskiltet sitt. Man skal rett og slett se kontrasten.

Her er det noen eksempler for hvordan en votering kan gå for seg:

**Eksempel 1:** Redaksjonskomiteen har innstilt at de er for Forslag A. Dette er du enig i. Ordstyrerbordet vil under votering si: “Vi legger til grunn at Forslag A blir vedtatt. De som er enig i dette forholder seg i ro. De som er uenig i dette kan vise det ved å avgi stemmetegn, og det stemmes!” I dette tilfellet vil du ikke avgi stemmetegn.

**Eksempel 2:** Redaksjonskomiteen har innstilt at de er imot Forslag B. Dette er du uenig i. Ordstyrerbordet vil under votering si: “Vi legger til grunn at Forslag B faller. De som er enig i dette forholder seg i ro. De som er uenig i dette kan vise det ved å avgi stemmetegn, og det stemmes!” I dette tilfellet vil du avgi stemmetegn for å vise uenighet.

**Eksempel 3:** Det er to ulike forslag som går på det samme – Forslag A og Forslag B – men de er ulike og man må ta stilling til ett av dem. Redaksjonskomiteen har innstilt at Forslag A vedtas og Forslag B faller. Du er uenig med redaksjonskomiteen og vil stemme for Forslag B og imot Forslag A. Ordstyrerbordet vil under votering si: “Vi legger til grunn at Forslag A blir vedtatt. De som er enig i dette forholder seg i ro. De som er uenig i dette og ønsker å vedta Forslag B kan vise det ved å avgi stemmetegn, og det stemmes!” I dette tilfellet vil du avgi stemmetegn for å vise uenighet.

**Eksempel 4:** Det er tre ulike forslag som går på det samme – Forslag A, Forslag B og Forslag C – men de er ulike og man må ta stilling til ett av dem. Redaksjonskomiteen har innstilt at Forslag C vedtas og Forslag A og Forslag B faller. Du er uenig med redaksjonskomiteen og vil stemme for Forslag B og imot Forslag A og Forslag C. Ordstyrerbordet vil da dele denne voteringen i to deler: 1) Først skal årsmøtet stemme over hvilket av Forslag A og Forslag B de liker best, og så vil 2) den som fikk flest stemmer settes opp mot Forslag C.

1) Hva som legges til grunn her velger ordstyrerne selv. Ordstyrerbordet vil under votering si: “Vi legger til grunn at Forslag A blir vedtatt. De som er enig i dette forholder seg i ro. De som er uenig i dette og ønsker å vedta Forslag B kan vise det ved å avgi stemmetegn, og det stemmes!” I dette tilfellet vil du som er for Forslag B avgi stemmetegn.

2) Vi sier at Forslag B vinner voteringen. Da vil den fortsette til andre runde. Ordstyrerbordet vil under votering si: “Vi legger til grunn at Forslag C blir vedtatt. De som er enig i dette forholder seg i ro. De som er uenig i dette og ønsker å vedta Forslag B kan vise det ved å avgi stemmetegn, og det stemmes!” I dette tilfellet vil du som er for Forslag B avgi stemmetegn.

**Obs!** Når det er flere forslag som går på det samme må man først stemme over det forslaget man liker best, og deretter stemme over om forslaget skal bli vedtatt i det hele tatt. Dette er fordi det skal være mulig å opprettholde den opprinnelige teksten, dersom man er uenig i alle endringsforslagene, men du må likevel ta stilling til hvilke av endringsforslagene

du foretrekker. Et eksempel på dette er:

**Eksempel 5:** Det har vært en kampvotering mellom Forslag A og Forslag B, der redaksjonskomiteen har innstilt Forslag A over Forslag B, men at de begge til syvende og sist avvises. Du ønsker å vedta Forslag A – som gikk videre etter en kampvotering. Da vil ordstyrer si: “Da har Forslag A gått videre. Da skal vi stemme Forslag A opp mot opprinnelig tekst. Vi legger opprinnelig tekst til grunn. De som er uenig i dette og ønsker å vedta Forslag A kan vise det ved å avgi stemmetegn, og det stemmes!” I dette tilfellet vil du som er for Forslag A avgi stemmetegn.

Lingo for ulike typer flertall:

I partipolitikken opererer man med ulike typer flertall i ulike saker. Dette er fordi de ulike dokumentene er av ulik betydning, og skal skjermes for brå trender eller kupp.

- **Absolutt flertall:** Flertallet er mer enn 50 prosent av alle de stemmeberettigede.
- **Alminnelig flertall:** Flertallet er mer enn 50 prosent av de som stemte.
- **Simpelt flertall:** Flertall som er under 50 prosent av stemmene, men fremdeles har flere stemmer enn andre alternativer. Dette brukes generelt om flertall i en sak.
- **Kvalifisert flertall:** Flertall på et på forhånd tallfestet tall, da vanligvis 2/3. Dette brukes når man skal vedta endringer i vedtektene eller i forretningsorden.

## Del 6: Ledelse av delegasjonen

Delegasjonslederen er den personen som passer på at alle i sin delegasjon får den informasjonen de trenger for å kunne gjøre jobben sin som delegat. Delegasjonsleder bør forsøke å få til at alle delegatene og aktuelle varadelegater til å møtes og diskuterer sakspapirene i forkant av årsmøtet, samt sikre en god medvirkningsprosess i lokallaget ellers. Delegasjonsleder er rett og slett den personen i delegasjonen som er utpekt til å ha litt mer kontroll på hva som skjer på årsmøtet enn de andre i delegasjonen. Delegasjonslederen vil være den personen du som delegat kan spørre dersom du lurer på noe før eller under årsmøtet. Delegasjonsleder er ofte en person som har vært på årsmøtet tidligere eller er i ledelsen i lokallaget.

## Del 7: Trygge møteplasser

Oslo SV har vedtatt at vi har [trygge møteplasser](#). Dette betyr at Oslo SV arbeider målrettet for at seksuell overskridende atferd, seksuelle overgrep, seksuell trakassering og annen uønsket adferd ikke finner sted. Oslo SVs ledelse har et ekstra ansvar for at medlemmer opplever SV som en trygg arena å engasjere seg på hvor man ikke opplever ubehagelige situasjoner. Alle hendelser skal tas på alvor.

### Rolleforståelse

Alle tillitsvalgte skal være bevisst den makt og påvirkningskraft de har i relasjon til andre både i og utenfor organisasjonen, og ikke misbruke den tilliten de har i kraft av sitt verv eller sin stilling.

### Sosiale sammenkomster

Sosiale sammenkomster i regi av Oslo SV, som for eksempel årsmøtefest, skal være en trygg arena for alle. Ledelsen skal ha et bevisst forhold til alkoholbruken på arrangementer, og oppfordres til å invitere til arrangementer hvor alkohol ikke er en naturlig del av opplegget. Press rundt bruk av alkohol og andre rusmidler skal ikke finne sted. Brudd som skjer i sammenheng med uansvarlig bruk av alkohol og andre rusmidler ansees som særlig alvorlig.

### Varsling under årsmøtet

I SV er det nulltoleranse for seksuell trakassering. Samtidig må vi anerkjenne at dette likevel kan forekomme hos oss. Som organisasjon har vi derfor et ansvar både for å forebygge og hindre seksuell trakassering, og for å reagere dersom det skulle skje.

Dersom du ønsker å varsle om en hendelse på årsmøtet kan du ta kontakt med din lokallagsleder eller arbeidsutvalget i fylkesstyret. Alle saker som varsles om vil informeres videre til arbeidsutvalget. Dersom saken gjelder en av disse, vil ikke den det gjelder involveres i behandlingen av varselet. Arbeidsutvalget har ansvar for videre oppfølging av varselet.

[Les mer om rutiner for håndtering av seksuell trakassering her.](#)

### Hersketeknikker

Hersketeknikker er metoder en person bruker for indirekte å herske over andre personer eller grupper. Hersketeknikker kan utøves gjennom for eksempel tale, stemmeleie og kroppsspråk. I SV er bruk av hersketeknikker uakseptabelt og ved bruk av dette til taler bli klubbet av ordstyrerbordet på årsmøtet. Det finnes fem hersketeknikker man bør gjøre seg bevisst på:

1. **Usynliggjøring.** Usynliggjøring foregår når folk blir ignorert, forbigått eller overkjørt. Det kan for eksempel handle om å overse innsigelser eller avfeie motargument som irrelevante. Usynliggjøring kan også være at en person blir oversett og ikke lyttet til på møter.
2. **Latterliggjøring.** Kommer frem ved at man gjør narr av andre. Det kan være alt fra direkte hån av din innsats til en "morsom" kommentar på bekostning av noen eller deres arbeid.
3. **Tilbakeholdelse av informasjon.** Kunnskap er makt. Det å tilbakeholde relevant informasjon, dele informasjon med noen, men ikke med alle, er en effektiv hersketeknikk. Dette handler også om hvem som snakker sammen og hvem som holdes utenfor.
4. **Dobbeltstraff.** Handler om at man klandrer noen for noe, uansett hva vedkommende gjør. Handler for eksempel om å være for pågående og for passiv eller at man spør for mye og spør for lite på samme tid.
5. **Påføring av skyld og skam.** Tar gjerne utgangspunkt i usynliggjøring eller latterliggjøring og målet er å angripe en person på en slik måte at de føler skyld og skam, og dermed føler seg underlegen motparten. I stedet for konstruktive tilbakemeldinger kan det for eksempel heller legges vekt på hvordan en har såret eller krenket den andre.

*Lær mer om hersketeknikker på formøtet på årsmøtet.*

## Del 8: Organer og personer i Oslo SV

**Representantskapet:** Representantskapet (RS) er Oslo SVs øverste organ mellom årsmøtene. Her møter representanter fra alle lokallagene, fylkesstyret, Oslo SU og bystyregruppa. Representantskapet møtes 4-6 ganger hvert år. Alle Oslo SVs medlemmer har møte- med tale- og forslagsrett i Representantskapet.

**Arbeidsutvalget:** Arbeidsutvalget (AU) består av fylkesstyrets leder og de to nestlederne, samt Oslo SVs to ansatte. Disse har ansvaret for den daglige driften av fylkeslaget.

**Fylkesstyret:** Fylkesstyret (FS) er den øverste ledelsen i fylkeslaget. Fylkesstyret har ansvar for gjennomføringen av arbeids- og organisasjonsplanen, representantskapet og sikre at lokallagene får informasjon om SVs sentrale prosesser.

**Valgkomiteen:** Valgkomiteen har som jobb å finne kandidater til fylkesstyret i Oslo SV. Det er valgkomiteen som gjennomfører intervjuer og kommer med forslag til nytt fylkesstyre i forkant av årsmøtet.

**Redaksjonskomiteen:** Redaksjonskomiteen (Red.kom.) innstiller på innkomne endringsforslag til årsmøtet eller representantskapsmøtene. Det varierer hvem som sitter i redaksjonskomiteen fra møte til møte. Komiteen gjør en vurdering av debatten og utformer en innstilling som er basert på hva de opplever er flertallet i salen. Denne innstillingen legges til grunn når det votes i saken.

**Delegat:** En delegat er en deltaker på årsmøtet med fulle rettigheter, altså som har rett til å ta ordet, komme med forslag og stemme over saker. Delegationene er de viktigste på årsmøtet. Det er disse som bestemmer hva Oslo SV skal gjøre og mene.

**Ordstyrere:** Under årsmøtet vil det være et lag av personer som skal veilede deltakerne gjennom årsmøtet. De sitter foran årsmøtesalen og styrer ordet, passer på at talerne holder tiden, informerer om praktiske hensyn, osv. Det vil alltid sitte to personer ved ordstyrerbordet, en som styrer møtet og en bisitter.

**Tellekorps:** Under en votering vil det i noen tilfeller være behov for å gjennomføre en telling. Det betyr at man er usikre på om forslaget har blitt vedtatt eller ikke. Da vil en liten forsamling av mennesker under møtet telle forsamlingen manuelt. Disse personene brukes også til å telle stemmer ved personvalg.

**Bystyregruppa:** Bystyregruppa er den gruppen folkevalgte som sitter i Bystyret for Oslo SV. I dag har Oslo SV seks representanter i Bystyret, inkludert en gruppeleder.

**Stortingsgruppa:** Stortingsgruppa er den gruppen folkevalgte som sitter på Stortinget for Oslo SV. I dag har Oslo SV tre representanter på Stortinget.

**Politiske grupper:** Oslo SV har en rekke politiske grupper som er åpne for medlemmer som har kunnskaper eller vil lære mer om ulike felt. Gruppene er selvstendige og har ikke noe særegent ansvar på årsmøtet. Gruppene organiserer egen møtevirkosomhet, velger egen ledelse og utformer arrangementer og uttalelser på eget initiativ.

## Del 9: Forkortelser

I forberedelsene og under selve årsmøtet vil du møte på en rekke forkortelser som du kanskje ikke er kjent med. Vi oppfordrer alle deltakerne på årsmøtet til å unngå overdreven bruk av forkortelser, men her finner du en oversikt hvis du skulle støte på noe du ikke helt forstår.

**ÅM** = Årsmøtet

**RS** = Representantskapet

**AU** = Arbeidsutvalget

**FS** = Fylkesstyret

**SEK** = Sekretariatet

**Red.kom.** = Redaksjonskomiteen

**BU** = Bydelsutvalg